

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 23. maja 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 60.

Poslovanje naše borze.

Iz poročila borznega tajništva, ki bo podano na današnjem obnem zboru borze, posnemamo naslednje zanimive podatke:

Desetletna doba našega lastnega samostojstva nam predstavlja danes sliko, ki smo jo zagledali ob postanku naše države v živo žarečih barvah in jo danes vidimo pred seboj v istih konturah, toda v obdelanih barvah. In moral je priti naš najvišji gospodar, naš prvi branitelj domovine, da zakliče vsem oratarjem: »Postojte! Dosedanja pot nas vodi v pogubo, najti se morajo nova pota, ki dovedejo našo državo k pravi bodočnosti.«

Za našo državo znači leto 1928 ponovno leto krize, katero so povečali še elementarni dogodki.

Svetovna žetev izkazuje za l. 1928 sledeči porast v deželnih pridelkih napram letu 1927: pšenice za 93 milijonov stotov, ovsu za 82.000.000 stotov, rži za 57.000.000 stotov, koruze za 34.000.000 stotov.

V naši državi je žetev v kljub boljše in obilnejše letine nego v l. 1927 vendarle nazadovala. V žitu je naša letina dosegla največjo obroditev, kar smo jih sploh imeli od obstanka Jugoslavije in sicer v prvi vrsti pšenica, ki je uspela izvanredno kvalitativno in kvantitativno. Letina 1928 z obroditvijo 39.660.858 stotov žita prekaša za 16.210.617 stotov žita leto 1927 z obroditvijo 23.450.241 stotov žita. Kljub temu je nazadovanje deželnih pridelkov občutno, kajti ravno glavni pridelek koruze se je vsled vremenskih neprilic, poglavito vsled suše, zelo skril tako, da je znašal celokupno dobrih 20.000.000 stotov, torej le malo več kakor v letu 1927.

Kar se je že pred leti naglašalo, da se mora našemu agrarnemu vprašanju posvečati pažnja v pravcu, da se obdelovanje naše zemlje postavi na strokovno podlago, da se delo intenzificira, prihaja danes čimbolj do izraza. Racionalno obdelovanje je nujna potreba, da pridemo v okoliščini silam, ki jih človeška moč ne more ukrotiti, za kar so nam zadnje vremenske nezgode najresnejši »memento«. Nobena modrost ni, izkoriščati prehodne konjunktore z dvigom prodajnih cen, pač pa je modrost si pridobiti vedno večji krog odjemalcev s tem, da se znižajo cene produciranja, torej cene proizvajanja in prodaje z dobavo vedno boljše kvalitete. Najboljši recept za povečanje kroga odjemalcev je torej stalnost in izvrstnost kakovosti proizvoda. To se pa dá doseči edino na potu rentabilnosti za proizvajalca in k temu morejo pripomoči organizacijska sredstva, ki jih morajo nuditi gospodarski faktorji v formalnem in materijalnem oziru, vselej pa z avtoritativno mero.

Take avtoritativne mere bi olajšale tudi finansiranje kredita od strani denarnih zavodov, ker bi določene kavtele lahko nudile posojevalcu gotove garancije, če bi potreboval producent denarna sredstva v gotovem razmerju še pred prodajo svoje zaloge, kakor je to izvedeno že dolgo v Ameriki in je kooperacija med denarnimi zavodi in producenti v najtesnejši in uspešni zvezi.

Naš celokupni izvoz v letu 1928 izkazuje 4.526.762 ton v vrednosti Din 6.444.699.695.—. Primerjaje ga z izvozom v letu 1927 z 4.251.459 tonami v vrednosti Din 6.400.153.065.—, nam je prineslo leto 1928 povišanje 275.303 tone v vrednosti Din 44.546.630.—, kar

znači — strogo vzeto — povsem minimalno vrednostno povišanje in sicer za 0.69%, dočim je kvantitativno povišanje naraslo za celih 6.47%.

Razlago za to nerazmerje med povišanjem količine in vrednosti najdemo šele v natančnejši analizi izvoznih podatkov. Izvoz se je dvignil v pretečenem letu v žitnih in gozdnih pridelkih, padel pa v živinskih proizvodih, kar znači, da je padel izvoz v blagu večje notranje vrednosti, nasprotno pa se dvignil v blagu manjše notranje vrednosti.

Vzroki nazadovanja našega izvoza so po dosedanjih izkušnjah dvojne narave. Prvič gospodarske, drugič tehnične.

Vsled primitivnega obdelovanja zemlje in načina produkcije so cene nekaterih naših proizvodov tako visoke, da ne morejo tekmovati z enakimi proizvodi na svetovnem tržišču. Omenjamo tu kratko samo žito in živilo.

Tehnične ovire, ki se pojavljajo baš v trenutku izkoriščanja najugodnejših trgovskih konjunktur, kakor pomanjkanje vagonov, ovire pri pretovarjanju blaga in slične, pospešujejo nazadovanje našega izvoza še občutneje, in sicer na tak način, da postane še ona količina, ki bi mogla tekmovati s svetovnimi produkti, bodisi za izvoz nemogoča ali pa prispe na tuja tržišča tedaj, ko je tržišče konzumentov za dotično blago že saturirano in se mora naše blago oddati po vsaki ceni, torej tudi z veliko izgubo, da ne propade v obče.

Pri primerjanju našega izvoza v letih 1927 in 1928 vidimo, da je v letu 1928 narasel izvoz v naslednjih proizvodih:

Gradbeni les za 319.678 ton v vrednosti 298.500.000 Din; hrastovih železniških pragov za 502.720 komadov v vrednosti 32.500.120 Din; drugi lesni proizvodi za 17.657 ton v vrednosti 29.598.730 Din; hmelja za 3.582 ton v vrednosti 28.387.960 Din; pšenica za 98.226 ton v vrednosti 214 milijonov 478.936 Din itd., dočim je padel izvoz živih prašičev za 200.530 komadov v vrednosti okroglo 19.000.000 dinarjev; goveje živine za 27.442 komadov v vrednosti 70.889.949 Din; jaje 1.826 ton v vrednosti 31.692.597 dinarjev; svežega mesa za 2.265 ton v vrednosti 27.374.765 Din itd.

Iz teh števil posnemamo, da zavzema pri porastu izvoza prvo mesto les, koji proizvod predstavlja tudi v celokupni vsoti izvoza 18.37%, zavzema torej prvo mesto našega izvoza. Drugo mesto zavzemajo jaje s 7.26% in šele tretje mesto zavzema pšenica s 6.36% celokupnega izvoza.

Velike razlike napram letu 1927 kaže naš uvoz v minoletem letu 1928, ki iznaša 1.564.400 ton v vrednosti 7 milijard 835.326.036 Din. Primerjaje z letom 1927, ki je izkazoval 1.331.260 ton v vrednosti 7.286.330.090 Din, je naš uvoz v letu 1928 poskočil za 234.150 ton v vrednosti 550.000.000 dinarjev, kar znači povišek tonaže za 17.79% in vrednosti za 7.54%.

Pri pregledu posameznih postavk uvoženega blaga v letu 1928 vidimo, da je porastel samo uvoz železniškega materijala strojev, železnih izdelkov, prevoznih sredstev, železa, električnih strojev za približno 510 milijonov dinarjev, kar predstavlja skoro celoten porast uvoza v minoletem letu.

Dasi se je uvoz — kakor že omenjeno — povečal za nad pol milijarde

Zopet sol!

Ugleden trgovec nam piše:

Iz povsem zanesljivega vira sem izvedel, da je zakupnik veleprodaje soli odmeril za Slovenijo približno 170 vagonov morske sive soli. Baje je prvi vagon te soli že došel na neko postajo v Sloveniji, kjer jo je pa naslovnik zavrnil in jo zakupniku stavil na razpolago. Morska siva sol je namreč manjvredna, po priliki morebiti še slabša nego živinska sol. Pri mletju postane temno zelena in je za člo-

veško prehrano vsaj po naših pojmi povsem neuporabljiva. Kaj naj potem trgovci storimo s to soljo, ki se nam hoče vsiliti? Naši odjemalci se je bodo branili, spraviti je ne bomo mogli v denar in utrpeli bomo občutno škodo, predno se je znebimo na ta ali oni način. Prav radovedni smo, ali bodo tudi drugi deli naše države v taki meri obdarjeni s te vrste soli. Prosim Vas, da objavite ta dopis, ki naj bo svarilo mojim tovarišem, da take soli ne prevzamejo, ako se hočejo ogniti občutne škode.

Davek na poslovni promet in družbe.

V praksi je vsled reorganizacije finančne uprave, predvsem pa vsled tega, ker je po novem davčnem zakonu prešla odmera družbenega davka v kompetenco finančnih direkcij, nastalo vprašanje, kdo je kompetenten vršiti uradno poslovanje glede davka na poslovni promet za družbe. Centrala industrijskih korporacij v Beogradu se je po svojem tajniku g. dr. Gregoriču zanimala za to vprašanje in na merodajnem mestu ugotovila sledeče: »Ocena višine opravljene prometa za vse davkoplačevalce, ki so dolžni voditi knjigo opravljene-

ga prometa, torej tudi za one, ki so zavezani javni računodaji, vrše v prvi instanci davčni odbori. O morebitnih pritožbah proti vsem odlokom davčnih odborov, torej tudi glede davka na poslovni promet družb, odloča kot druga instanca reklamacijski odbor, sestavljen po novem zakonu o neposrednih davkih. S tem je padel dosednji v praksi veljaven princip, da vrši oceno davka na poslovni promet oni organ, ki odmeri davkoplačevalcu neposredni davek od njegovega obratovanja.

* * *

OBVEZNOST LEGITIMACIJE POTNI-KOV VELJA TUDI ZA AGENTE ZAVAROVALNIH DRUŽB.

Ministrstvo trgovine in industrije je z odlokom z dne 6. maja 1929, br. 8937-III., pojasnilo Zvezi zavarovalnih družb kraljevine SHS v Beogradu, da velja obveznost legitimiranja, ki je bila uvedena v zmislu naredbe ministrstva trgovine in industrije z dne 27. junija 1928, broj 14.402/III., tudi za agente zavarovalnih družb. V svojem odloku pravi ministrstvo, da imajo agenti zavarovalnih družb značaj trgovinskih agentov, ker se bavijo s posredovanjem trgovinskih poslov in se morajo vsled tega tretirati kot trgovinski agenti. Ker je trgovinske agente smatrati za trgovinske potnike, velja tudi za te določila gornje naredbe trgovinskega ministrstva.

Obveznost legitimiranja potnikov je bila uvedena tako z ozirom na interese

javne varnosti kakor tudi z ozirom na interese posameznih trgovcev in tudi konsumentov. Z obveznostjo legitimiranja naj bi se skušalo preprečiti prevare in zlorabe, ki se čisto vršijo pri izvrševanju agenturških poslov.

Zadovoljni smo, da se je ministrstvo z gornjim odlokom postavilo na striktno stališče, da od obveznosti legitimiranja niso izvzeti zavarovalni agenti. Z izjemi take vrste postanejo naredbe za varnostne organe nejasne in se baš radi takih nejasnosti čestokrat ne izvajajo. In samo tako je mogoče, da prihajajo stalne pritožbe radi nedopustnosti in prevar, ki jih vršijo razni brezvestni inozemski potniki na račun domačih konsumentov. Z gornjim pojasnilom je postal položaj za varnostne organe lažji. Zato pričakujemo, da se bo naredba o obveznosti legitimiranja najstrožje izvajala in da se bodo zlasti strogo nadzorovali ljudje, ki posejajo privatne stranke.

OTVORITEV NAJVAŽNEJŠE PRIREDITVE.

Otvoritev IX. Ljubljanskega velesejma ni več daleč in lahko rečemo, da se javnost, zlasti trgovska, kljub stagnaciji in neprestanim gospodarskim krizam za impozantno nacionalno in splošno jugoslovansko institucijo živo zanima. Prišlo se je za razstavo lepo število domačih in inozemskih razstavljalcev, tako da obeta biti letošnji velesejem resnična manifestacija slovenske in jugoslovanske trgovine, industrije in obrti. Zdi se, da se nekateri krogi še premalo zanimajo za važno gospodarsko institucijo, ali pa da gledajo na njo z nekako skeptiko, češ, kaj pa je treba dandanes velesejmov. Povemo naj, da so velesejmi važni z bliževalni faktor, povemo naj, da prav velesejmi netijo in vzgajajo bratske odnose med Slovenci, Srbi in Hrvati in tudi med ostalim trgovskim svetom. Prikažejo porast industrije in ustvarjajo v ljudeh zmisel za napredek in vzburjajo zanimanje za nove iznajdbe in nove bolj zdrave načine trgovanja. — Zato vsi obiščite v dneh od 30. maja do 9. junija t. l. velesejem, kjer se bodo nudile za vsakega posameznika izredne zanimivosti.

(Dalje prih.)

še nekaj o prodaji soli.

Iz nekega kraja na Dolenjskem smo dobili sporočilo, da posamezni trgovci še vedno niso na jasnem, da ne smejo k monopolni ceni za sol ničesar priračunati. V dotičnem kraju so trgovci posebej zaračunavali vrečico in sicer po 25 par, samo ako je odjemalec prinesel s seboj kakšno drugo posodo, vrečice niso zaračunavali. Finančna kontrola je dotične trgovce ovadila, zaplenila jim je zalogo soli, in čaka pa jih poleg tega še kazni. Da se trgovci v drugih krajih obvarujejo take škode, jih opozarjamo na določilo člena 8. pravilnika za veliko prodajo in malo prodajo soli, ki se

glasi: »Mali in veliki prodajalci morajo prodajati sol, če jo prodajajo na drobno, po določeni monopolni ceni. Za svoj trud in za stroške ob prodajanju in transportiranju soli imajo pravico do odstotka, ki se računa od 100 kg čiste teže soli in ki ga določa minister za finance na predlog upravnega odbora samostalne monopolne uprave.« Provizija za te stroške znaša za maloprodajo kamene in briketirane soli 30 Din za 100 kg, za maloprodajo mineralne in morske soli pa 50 Din od 100 kg. S to provizijo mora vsak trgovec kriti stroške prevoza in prodajanja soli, torej tudi vrečic, ako se hoče obvarovati občutne kazni.

Doba male akcije je minula.

Dr. H. Schreiber piše: Parola naših dni so velike delnice v malem številu. Od njih si obetajo podžiga in poživljenja efektne kupčije. Nobena stvar se ne da tako lahko izvesti kot prelevitev velikega števila malih delnic v majhno število velikih delnic. Če se že tečaj delnice ne dviga, vsaj njena vrednostna teža; morda potegne ta teža tudi tečaj za seboj. S tem je doba male akcije minula. Nova delnica pri ustanovitvi delniške družbe v Avstriji ne pozna več drugega minimala kot 100 šilingov, in nakupa take delnice si ne more vsakdo omisliti. Kar se je pa v zlatih bilancah ohranilo malih delnic, to se brez prizanašanja razdrobi, se vtakne v prisilni jopič sklopitve. Zlo-

žena delnica vse drugače izgleda, dosti bolj imponira. Se veliko bolj postavi kot borni nominalne, ki pritiska na ustroj delnice. Nominalne akcije ne najde miru; postal je rjast in so ga zopet gladko odrgnili. Brez nominala ne gre naprej in ostane zato nominalne še zmeraj udoben in pripraven pripomoček za dvig in poživljenje delnice, če njen sijaj obledi in je ocenitev njene vrednosti v nevarnosti izhiranja.

Zložitev delnic je po zakonitvi zlatih bilanc v Avstriji neprestana skrb delniških družb. Pravilna izbira delniškega nominala se ni zmeraj posrečila; marsikateri delniški družbi se tipus preurejene delnice ne dopade in zato pilijo na nominalu in živahno skupaj zlagajo, s čimer nominalne akcije zmeraj bolj raste.

RAZSTAVA KOLONIALNIH PRODUKTOV V TRSTU.

Tvrdka Theodor Taylor & Co. Ltd. iz Accra (zapadna Afrika) priredi konec tega meseca v palači pokrajinskega gospodarskega sveta v Trstu razstavo zapadnoafriških produktov. Razstavila bo kakaova zrna, palmova jedra, palmovo olje, kokosove orehe, oljna semena, surovi gumi, razna rastlinska vlakna, bombaž, kože in krzna, slonovo kost, manganoni, manganove rude, usnje vseh vrst itd.

Lastnika tvrdke gg. Theodor Taylor in Apeatu, ki je znan pod imenom kralj kakaovih plantaž, bosta prisostvovala razstavi in želita priti v trgovinske stike ne samo z evropskimi uvozniki gorinavedenih kolonialnih produktov, ampak tudi s producenti in izvozniki onih industrijskih produktov, ki se uvažajo v kraje na zapadni obali Afrike, kakor

sukna in manufakture, steklarski izdelki, novosti, klobuki, parfumerije, galanterijski predmeti, avtomobili, gradbeni material, cement itd. Na vzorčno razstavo se opozarjajo tudi naši uvozniki in izvozniki.

Konkurzi v Beogradu. V Beogradu se prav opasno množe konkurzi. Značilni za težak in nevzdržen položaj so zlasti konkurzi velikih tvrdk, ki so prav do zadnjega časa živale najboljši glas. Danes beležijo poročila iz Beograda zopet nov velik konkurz. Ena največjih beograjskih tvrdk »Braća Alkalaj«, ki se je bavila s trgovino s svilo in je imela tudi v Parizu svojo podružnico, je postala insolventna in prijavila konkurz.

Mizarske mojstre opozarjamo, da bodo na letošnjem velesejmu razstavljeni tudi razni mizarski stroji večjih znamenitih tovarn.

Na delo za skupne interese!

»Trgovski list« je ponovno primoran prositi vse, katerim je na srečo napredek trgovstva in imajo dobro voljo ter hočejo sodelovati pri zaščiti in obrambi skupnih interesov, da mu posvetijo vsaj nekaj svoje pozornosti. Ustni in pismeni pozivi uredništva in uprave lista niso mnogo zalegli. Ostalo je vedno samo pri obljubah. S temi pa listu ni pomagano. List zahteva aktivnega sodelovanja in pozitivnega dela. Ni dovolj, da je vsak trgovec naročnik svojega stanovskega glasila. Potrebno je, da svojemu glasilu pridobiva nove naročnike in da mu pomaga z dopisi, da postane list pestrejši po vsebini in da si bo tako pridobil tudi one, ki se danes še ne zavedajo svojih stanovskih dolžnosti. Mlačnost napram listu, kateri se od svojega postanka trdo, toda uspešno bori za skupne interese, ne škoduje samo listu, ampak tudi skupni stvari, skupnim interesom trgovstva. Popolno pomanjkanje stanovske zavednosti in trgovskega ponosa kaže, kdor se ne zaveda najprimitivnejših obvez napram svojemu stanovskemu glasilu. Ne zahteva se preveč. Zadostovalo bi majhno opozorilo uredništvu, kratka informacija. Mnogokrat bi dala taka informacija pobudo za kako večjo ak-

cijo, za skupen nastop itd. Ako bi našli v vsakem gremijalnem okolišu pa dva do tri dopisnike, ki bi list od časa do časa informirali o lokalnih zahtevah in potrebah, bi bilo listu in s tem naravno tudi skupni stvari v odlični meri pomagano. Malo, izredno malo zahteva »Trgovski list«. Toda niti tega ne dobi. Listu se niti v najmanjši meri ne počepa, pač pa se zahteva od lista skoro nemogoče stvari. Mnenja smo, da bi moral vsakdo pokazati vsaj malo dobre volje, malo naklonjenosti napram listu, od katerega zahteva, da bo vsem njegovim željam ustregel. Zato prosimo, da priskoči listu na pomoč vsak po svojih močeh, ta z dopisovanjem, drugi z ustnimi opozorili in nasveti, zopet drugi s širjenjem lista, pridobivanjem novih naročnikov itd. Če bo vsak po svojih močeh izpolnil napram listu vsaj deloma dolžnosti, ki mu jih narekuje trgovski stan, bo s tem pomagal sebi, listu in splošnemu napredku trgovstva. List se bo izpopolnil in mogel bo tudi z večjim povdankom zastopati gospodarske interese in z večjim uspehom uveljavljati svoj program. Zato vabi list na sodelovanje vse, ki so dobre volje in želijo pomagati skupni stvari. Vsak prispevek bo dobrodošel, za najmanjši dokaz naklonjenosti bomo hvaležni.

Ponudbe in povpraševanja.

Minas Zarifakis, Candie-Crète, Grèce, želi stopiti v stik s tukajšnjimi trgovskimi tvrdkami, ki se zanimajo za uvoz suhega grozdja (rozin), olivnega olja, dišav itd. Dopisuje se francosko.

Zwiazek Zawodow Przemyslowcow Mydlarskich w Polsce, Warszawa, Wierzbowa 8, želi stopiti v stik s tukajšnjimi trgovskimi tvrdkami, ki se zanimajo za uvoz: masti, olja, eteričnih olj, parfumerije, stekla, strojev za industrijo mila in parfumov itd. Dopisuje se lahko nemško.

L. Birchhof, Bolzano, via Conciapelli 11, bi rad prevzel zastopstvo tukajšnjih tvornic (tvrdk), ki pridejo v poštev za izvoz kranjskih klobas in okajenega mesa. Imenovani ima dobre reference. Dopisuje se nemško.

Trgovinski stiki z Nizozemsko. Interesantom, ki so ali želijo stopiti v trgovinske stike z nizozemskimi tvrdkami, bodisi uvozniki ali izvozniki, je z informacijami in nasveti rade volje na razpolago upravitelj Generalnega konzulata kraljevine SHS v Rotterdamu (Korte Wijnbrugstraat 2).

MEDNARODNA LIGA TRGOVSKIH POTNIKOV USTANOVLJENA.

V Parizu se je 12. t. m. konstituirala Mednarodna liga zvez trgovskih potnikov in zastopnikov. Sedež lige je Bern, predsednik je Campiche v Lausanne. Kongres je naslovil na Mednarodno trgovsko zbornico in na Gospodarsko konferenco v Ženevi nujno prošnjo, naj se odpravijo vsa viza in naj se izvedejo odredbe za zboljšanje mednarodnega trgovskopotniškega prometa.

V Ameriki enotna obrestna mera. V U. S. A. je trinajst Zveznih rezervnih bank (Federal Reserve Banks). Nadzorstvo nad njimi ima Zvezni rezervni urad v Washingtonu (Federal Reserve Board). »Chicago Tribune« poroča sedaj, da je ta urad odklonil prošnjo nekaterih zveznih bank, med njimi onih v New Yorku in Chicago, da bi smele zvišati obrestno mero na 6%. Pač pa je pritrdil prošnji banke v San Francisco za zvišanje obrestne mere na 5%. To obrestno mero imajo od 20. t. m. dalje vse zvezne ameriške rezervne banke.

Dr. Jurij Štampihar:

Tožiteljska varščina in naš meddržavni promet.

(Nadaljevanje.)

Z uporabo zakona je nujno zvezano tolmačenje zakona. Brez tolmačenja zakona se zakon ne da uporabljati na konkretnih primerih. Vse to govori za mnenje, da je pristojnost rednih sodišč k tolmačenju meddržavnih pogodb izven dvoma. Tako predvsem Bar, Theorie u. Praxis des internat. Privatrechts, I. str. 144/5. Bar pravi izrecno, da morebitne želje ali nazori vlade ali diplomacije za redna sodišča niso obvezni; imeti morejo le dejansko avtoriteto, v kolikor niso bili kot dodatek k pogodbi v državno-pravno predpisani obliki objavljeni (zaključni protokoli!). Nasprotje med državno pogodbo in avtonomnim zakonom je tolmačiti ravnotako kot vsako drugo antinomijo. Novejši avtonomni zakon ima prednost pred starejšo državno pogodbo. V tej zvezi pridejo v spomin konflikti, ki so nastali povodom omejitve tujcev pri pridobivanju nepremičnin v 50 km pasu.

Na drugi strani je res, da je tolmačenje državnih pogodb posebna stvar: eden pogodnikov ni podvržen našemu pravosodju in na njegove izreke ni vezan. S političnega vidika je treba računati s posledicami sodnega tolmačenja pogodb, ki morejo imeti mednarodni značaj. Če je že tolmačenje meddržavnih pogodb na splošno posebna stvar, je tolmačenje trgovinskih pogodb še prav posebno posebna stvar. Pri trgovinskih pogodbah se pogosto zgodi, da se praksa

niti od daleč ne strinja s tekstom. Trgovinske pogodbe, ki se izkažejo glede določb katerekoli vrste, n. pr. carinskih, kot neoportune, se večkrat kratkomalo v praksi ne izvajajo. Vprašanje je, če ostane ostali tekst v veljavi, ker se lahko reče, da so baš določbe o blagovnem prometu o carinskih stvarkah itd. esenciale negotii, dočim so procesualne in druge pravne klavzule bolj za nameček in zgolj običajna forma. Taki in enaki pojavi so dovedli do tega, da je v mnogih državah pravica rednih sodišč do tolmačenja meddržavnih pogodb omejena ali celo izključena (prim. Fedozzi, I. c. str. 378 nasl.).

Pri nas takih omejitev ni, v kolikor ni kakih posebnih izrecnih predpisov. Čl. 8/10 uredbe o ustroju ministristva za zunanje zadeve z dne 5. maja 1919 Uradni list 8/1920 pravi sicer, da spada v pristojnost političnega oddelka navedenega ministristva »vršenje i tumačenje ugovora i konvencija i politički poslovi, koje se na to odnose«. Ta določba pa seveda ne pove nič več, kot jasno pravilo, da oni, ki zakon uporabljajo, zakon tudi tolmači. V kolikor se meddržavna pogodba aplicira v političnem oddelku zunanjega ministristva, v toliko je ta oddelek tudi opravičen meddržavne pogodbe tolmačiti. V tem oziru je beseda »tumačenje« samoobsebi umevna in bi je niti ne bilo treba rabiti. Napačno bi bilo, če bi se iz tega, da se jo je ipak uporabilo, hotelo sklepati, da ima poseben pomen, zlasti pomen obveznega tolmačenja. Ta beseda je marveč gol, pri nas tako običajen pleonazem. Za to naziranje govori dejstvo, da se zaključni protokoli, ki navadno vsebujejo tolma-

čenje kake pogodbe določbe, tudi pri nas objavljajo kot zakon, oziroma tako, kot pogodba sama; dalje, da je civilni pravni postopek v posameznih slučajih, kjer je hotel redna sodišča res vezati na izjavo upravne oblasti, to izrecno odredil, n. pr. čl. 9/III. s. p. Taka obvezna izjava ministra pravde je predvidena tudi v §§ 57., 63. cpr., toda le glede dyomne vzajemnosti, kot se tu diči čl. 9/III. s. p. nanaša le na dvomno pristojnost naših rednih sodišč. Večjo moč ima vlada pri mednarodni pravni pomoči, § 38. s. p. in pri izvršbah tujih naslovov, § 79. i. r., kjer so predvidene »vladne izjave«; toda v obeh slučajih je to izrecno odrejeno in na dotični slučaj omejeno. Zlasti jasno je to glede pravno-pomočnih pogodb, kjer je »vršenje« pogodbe od strani diplomacije celo v večini slučajev naravno izključeno. Splošne norme, ki bi omejevala redna sodišča v tolmačenju meddržavnih pogodb, pri nas ni. To seveda ne izključuje, da bi enuncijati političnega oddelka zunanjega ministristva ali zunanjega ministristva sploh ne utegnili uživati v praksi dejansko avtoriteto.

V tej zvezi je omeniti, da vsebujejo posebno novejša trgovinske pogodbe »razsodiščno klavzulo« (prim. Lammasch v Wörterbuch des Völkerr. u. d. Diplomatie, II. str. 474; Strupp, ravno tam, str. 451 nasl., posebno str. 461). Glasom te klavzule rešuje sporna vprašanja meddržavno razsodišče, ako gre za uporabo in tolmačenje pogodbe. Navadno je še pristavljeno, da ima razsodišče »obavezu snagu« (čl. 31. cit. nemške, čl. 29. belg.-luksemb., čl. 28. grške pogodbe). Iz zadevnega besedila se ne dá določno

posneti, ali so mišljeni samo posamezni, konkretni spori ali pa abstraktna sporna vprašanja. Podlaga abstraktnim spornim vprašanjem bodo dali pogosto posamezni konkretni spori; včasih pa tudi pomisleki, ki se brez ozira na kak praktičen slučaj pojavijo naknadno. Čim se prizna možnost, da se meddržavno razsodišče bavi s spori, ki utegnejo nastati iz istih trgovinskih pogodb, katere morajo tudi redna sodišča upoštevati pri odločevanju o varščini, oziroma pravici revnih, postane nejasno razmerje med domačimi rednimi sodišči in meddržavnim razsodiščem. Kajti ne more se reči: stvar je odkazana v delokrog mednarodnega razsodišča in je s tem odtegnjena domačemu pravosodju (§ 42. s. p.). Tu gre namreč pri rednih sodiščih samo za incidentna vprašanja, ne za glavno vprašanje. Glede varščine se radi takega incidentnega vprašanja more preložiti razpravljanje glavne stvari (§ 61/I. cp. reda), glede pravice revnih pa prošnja niti ne more biti povod za prelaganje narokov ali podaljšanje rokov (§ 73/I. cp. reda). Tudi ni predpogojev za pretrg postopanja pred rednim sodiščem v smislu § 190. cpr. Glede razmerja med domačimi rednimi sodišči in meddržavnim razsodiščem nima c. p. red nobenih določb; vsaj v kolikor ni mogoče zadevo v smislu § 57., 63. c. p. reda prevaliti na ministra pravde iz razloga, da je vzajemnost dvomna (prim. Neumann, I. c., IV. izdaja, str. 589). Predpisov pa nimajo tudi trgovinske pogodbe. Dasiravno je pri sestavljanju pogodb mogoče ozirati se na stanje domače zakonodaje.

(Nadaljevanje prihodnjšč.)

PO SVETU.

Hranilne vloge v Avstriji (najvažnejši denarni zavodi) so narasle na koncu aprila nad 1555 milijonov šilingov.

Praška železindustrijska družba je imela lani 8.150.000 Kč čistega dobička in izplačuje zopet 10-odstotno dividendo ali 50 Kč. Izgledi za tekoče leto so ugodni.

Pivovarne v Vojvodini in v Sremu so se združile v kartel, ki se naj kmalu spremeni v kartel za vso Jugoslavijo.

Červonec kupiš v Berlinu lahko že za 5 do 6 mark; z drugimi besedami: izgubil je že 70 odstotkov svoje vrednosti.

Royal Dutch bo izplačala za preteklo poslovno leto 24-odstotno dividendo.

40 odstotkov glavnice Fokkerjeve aeroplanske družbe so kupili General Motors. Ker so ostali odstotki (60%) razpršeni na vse strani, imajo General Motors popolno kontrolo nad Fokkerjem.

Produkcija jekla v Nemčiji je v aprilu narasla za 7½% in je znašala 1 milijon 415.000 ton.

Proti Bati se je pričela akcija tudi v Avstriji. Bojijo se katastrofalnega naraščanja brezposelnosti.

Daimler-Benz d. d. je skoraj ves čist dobiček v znesku 5.860.000 mark porabila za odpise (lani 43 milj.) in kakor lani tudi letoš ne bo izplačala nobene dividende. Uprava posveča spojitveni misli v avtomobilni industriji največjo pozornost. Bodočnost presoja uprava prav ugodno.

E. H. Simmons je bil že šestič izvoljen za predsednika newyorške borze.

Kanada bo ustanovila lasten tekstilni zavod, obstoječ iz štirih oddelkov (industrija volne in trikotaže, svile, konfekcije, bombaževine).

Konferenca vinogradnikov in vinotrtcev, 700 po številu, se je vršila pred par dnevi v Vrhu v Vojvodini. Posvetovali so se o načrtu novega vinskega zakona, o kontroli, analizi itd. Zahtevali so ustanovitev vinoznanstvene postaje v Vrhu.

Prve vatikanske znamke bodo prišle v promet 1. junija. Vrst je 15, dve sta za ekspresne pošiljke.

Svetovna produkcija bakra v aprilu je s 196.000 tonami dosegla rekordno višino.

Kavčuka porabijo Amerikanci mesečno izredne množine; v aprilu so ga porabili 47.500 ton, toliko kot še noben mesec doslej.

Ohtok bankovcev v Italiji je znašal na koncu aprila okoli 16.300 milijonov lir, zlata rezerva pa 5126 milijonov lir.

Ohtok bankovcev v Nemčiji je znašal sredi maja 4168 milijonov mark, kritje bankovcev je izkazano s 437 odstotki.

Bayrische Motorenwerke so imeli ob glavnici 16 milijonov mark 3 milijone mark čistega dobička in izplačujejo 14-odstotno dividendo.

Od nemškega državnega posojila v znesku 500 milijonov mark dajo v podpis zaenkrat 300 milijonov mark. Emisijski tečaj je 99%, obrestovanje 7-odstotno.

Ameriške tovarne jekla so izredno dobro zaposlene in delajo s polno kapaciteto. Ameriška produkcija jekla je znašala v prvih štirih letošnjih mesecih nad 18.800.000 ton, za ca. dva milijona ton več kot v isti dobi lanskega leta.

Poljaki in Francozi so se dogovorili o izvozu poljskega lesa v Francijo. Doslej so ta eksport posredovali Nemci.

Jugoslovanska Union banka je fuzijo z Agrarno in Industrijsko banko izvedla s polno njeno absorpcijo. Prevzela je vse njene posle.

Z zvišanjem obrestne mere v Rumuniji splošno niso zadovoljni. Izvršilo se je prehitro in zasebne banke bodo pričele z novim zvišanjem.

Mednarodna razstava psov.

Letošnja II. mednarodna razstava psov na prostoru velesejmišča v Ljubljani je uspela v vsakem oziru dobro. Razstavo, ki je trajala oba binkoštna praznika, je otvoril ob prisotnosti velike množine občinstva predsednik JKS dr. Ivan Lovrenčič v nedeljo ob 10. uri dopoldne ter se je uvodoma zahvalil Nj. Vel. kralju Aleksandru, da je blagovolil kakor pri prvi razstavi tudi sedaj prevzeti pokroviteljstvo prireditve. Prosil je prisotnega brigadnega generala g. Popovića, ki je zastopal kralja, da sporoči to zahvalo na pristojno mesto. Dalje je predsednik pozdravil prisotni konzularni zbor, predsednika kinološkega društva dr. Witzelhuberja ter sodnike iz inozemstva, ki jih je poklicalo v Ljubljano vodstvo razstave, da se tako onemogoči vsaka pristranost pri ocenjevanju psov.

Po tej oficijelni otvoritvi so si prisotni gostje ogledali razstavljene pse. Bilo je razstavljenih 306 psov najrazličnejših pasem: ptičarji, španijeli, barvarji, braki, nemški ovčarji, kraški ovčarji, dobermanji, airedaleterjerji, rottweilerji, hrti, bernardinci, novofundlandi in številni drugi.

Popoldne ob 16. se je vršila produkcija v policijske in obrambne svrhe dresiranih psov z lažimi točkami in nato še s težjimi točkami, v katerih so se najbolj obnesli nemška doğa »Saša« ter »Graft v. Krumpenthal«, ki ju je vodil g. Franc Goriup, in nemški ovčar »Indus«, last g. Bogdana Zupana.

Naslednji dan v ponedeljek so bile na sporedu poskusne tekme psov jamarjev pod vodstvom mestnega gozdarja iz Celja g. Alojzija Rihteršiča. Tekma je imela namen vzbuditi med domačimi lovci veselje in smisel za jamarjenje, to je za smotreno lovljenje lisic in jazbeca s pomočjo psa jamarja.

Pri oceni psov je bilo 30 psov ocenjenih odlično, 73 prav dobro in 80 dobro.

Častno darilo mesta Ljubljane, obstoječe iz črnilnika in vseh pisalniških potrebščin, je bilo prisojeno dr. Lovrenčiču, ki je vzredil največ na razstavi odlikovanih psov.

NOVE POSOJILNE PONUDBE JUGOSLAVIJI.

Iz zanesljivega vira v Beogradu poročajo, da je naš londonski poslanik dr. Gjurić obvestil finančnega ministra dr. Švrljuga o ponudbi nekega angleškega konzorcija, ki oferira jugoslovanski državi posojilo v znesku 15 milijonov funtov. Finančni minister je dal dr. Gjuriću navodila, naj prične z zastopniki konzorcija pogajanja glede posojila. V jugoslovanski valuti bi znašalo posojilo ca. 4 milijarde dinarjev. Kakor pravijo poučeni krogi, bi dobila Jugoslavija posojilo pod najugodnejšimi pogoji glede emisijskega tečaja in obrestne mere. Dalje beremo, da se jugoslovanski pariški poslanik dr. Spalajković pogaja s francosko vlado glede ureditve jugoslovanskih vojnih dolgov Franciji. Francoska vlada je izrekla svojo pripravljenost, da bo po ureditvi teh dolgov omogočila izdajo večjega posojila Jugoslaviji. Vojni dolgovi so bili v Franciji doslej vedna ovira, da Jugoslavija ni mogla dobiti tam večjega posojila. Sedaj bo morda vendar šlo.

* * *

DAVČNE OLAJŠAVE NA OGRSKEM.

Cilj smotrenega pospeševanja stavbnega gibanja na Ogrskem je napotil ogrsko vlado, da je vložila zakon o izredni in začasni oprostitvi hišnega davka. Skoz 30 let uživajo polno prostost hišnega davka ona poslopja, ki bodo zgrajena do 1. novembra 1930. Pogoji pri novih stavbah je ta, da popolnoma odgovarjajo modernim higienskim zahtevam in da njih kurivne naprave omogočijo uporabo premoga ogrske provenience. Davka prosti eksistenčni minimum se zviša v razmerju s številom otrok. Dalje ima minister v gotovih slučajih pravico, da črta zaostale davke. Zamudne obresti pri davkih in pristojbinah se znižajo od dvanajst odstotkov na šest odstotkov na leto.

Teden na Ljubljanski borzi

Posebno poročilo »Trgovskega lista«.

Devizno tržišče.

Na Ljubljanski borzi je bil devizni promet v pretečenem tednu znatnejši in je s 20.634 milijona dinarjev presegel skoro za šest milijonov promet predzadnjega tedna.

Večino zaključkov je dala privatna ponudba (za ca. 12.580 milj. Din) in od tega največ Londona (za 4.25 milj. dinarjev), Newyorka (za 3.67 milj. dinarjev), Curiha (za 1.365 milj. Din), Trsta (za 1.36 milj. Din) in Dunaja (za 1.204 milj. Din) ter nekaj manjših zaključkov v devizah Pariz, Berlin, Praga in malenkost Budimpešte.

Narodna banka je tokrat dala skupno za 8.055 milijona dinarjev deviz na razpolago. Njena intervencija je bila zlasti potrebna v devizah Praga (1.54 milj. Din), Berlin 1.661 milj. dinarjev), Curih (1.808 milj. Din), London (1.657 milj. Din) in Dunaj (0.904 milj. Din). Poleg tega je dala Newyork za 0.256 milj. Din in Amsterdam za 0.229 milj. Din.

Devizni tečaji so v minulem tednu močnejše valovali izvzemši tečajev Curiha in Bruslja, ki sta ostala popolnoma neizpremenjena. Pariz je notiral na ponedeljkovem in petkovem borznem sestanku enako nizko, dočim je v sredini tedna bil nekoliko višji. Tečaji Budimpešte, Dunaja in deloma Amsterdam so tekom tedna slabeli in na zadnjem borznem sestanku stali najnižje, nalik tečaju Londona in Newyorka. Nasprotno pa je Berlin močno valoval in na četrtkovem borznem sestanku beležil najvišje, medtem ko je tečaj Prage v primeri s tečajem devize Trst začrtal mirnejšo krivuljo.

Ostale devize niso notirale.

Efektivno tržišče.

Ob neizpremenjenih tečajih je bila 14. t. m. zaključena Vojna škoda po 411 Din in Ljubljanska kreditna banka po 123 Din, dočim so delnice Strojnih tovarn in livarn beležile denar po 70 Din. Delnice Ljubljanske kreditne banke so bile zopet zaključene 15. in 17. t. m., obakrat po tečaju 123 Din. Drugih zaključkov ni bilo.

Sicer je ostala tendenca neizpremenjena.

Lesno tržišče.

Zelo živahna je bila v pretečenem tednu na lesnem tržišču tendenca za gorivo drvo in oglje. Kljub temu, da so bili prazniki in se niso javili inozemski kupci, se je prodalo 25 vagonov bukovih in 10 vagonov hrastovih drv. Iščemo se pa še vedno drva zimске sečnje za dobavo maj, junij, julij in avgust. Oglje je v letošnji sezoni kljub velikemu povpraševanju redke artikel.

V tramih je radi nestalnih cen tendenca nekoliko popustila. Prodalo se je za Italijo 6 vagonov tramov in za Grčijo 3 vagone tramičev (filerjev). Produkcija v tramih je tudi letos v Sloveniji precej velika, vendar pa drži malo mali producenti blago nazaj, ker niso v cenah zadostno informirani. Po mnenju večjih izvoznikov so cene v tramih dosegle višek in bati se je padca v cenah pri stavbnem lesu sploh.

Glavna sezona za rezano bukovino je minula, pač pa se še izvažajo prvovrstna bukovina v hloidi. Prodalo se je 6 vagonov bukovih hloidi za Italijo. Hrastovina se vedno išče, posebno hrastove podnice. Medtem ko je ponudba za neobrobline hrastove plohe vedno velika, pada v primeri z lanskim letom produkcija hrastovih podnic. Obratno je pa povpraševanje po podnicah stalno in veliko, dočim se neobrobline hrastovina le težko plasira. Zaključena sta bila 2 vagona hrastovih podnic in 1 vagon neobrobline plohov.

Išče se: 200 vagonov bukovih drv, dobava junij, avgust, oziroma september, november, fco vagon italijanska meja; 200 m³ tramov 4/4, 5/6, od 4 do 100 m, fco vagon nakladalna postaja; 200 m³ škoreč, 12 mm, od 15—40 cm,

4 m, paralelnih, tombante, fco vagon nakladalna postaja; trami 6/8, 6 m dolgi, fco vagon nakladalna postaja.

Žitni trg.

Nejasna politika kanadskega pšenicega tržišča, ki je momentano izgubila enotnost, nadalje dobri izgledi na žetev v vseh produkcijskih deželah tišče cene žitu. K temu pripomore še slabo razpečevanje moke in očitno dovoljna založba mlinov.

Brez vsakega vpliva je ostalo v zadnjih tednih tudi malenkostno povprečno prekoračenje cen napram cenam v mesecu februarju. Sedanje notice stoji približno 5 odstotkov pod povprečno ceno v letu 1928 ter so se približale povprečnosti cen zadnjega predvojnega leta na 15 odstotkov.

Opora za to je bila v zadnjih dneh večja potreba v Franciji, ki nabira še neobdačene zaloge pred uveljavljenjem povišanja carine.

Rž, ki je brez zanimanja, kaže v zadnjem mesecu večje nazadovanje. Napram letu 1928 iznaša padec 16 odstotkov, vsekakor pa je cena še vedno višja za približno 25 odstotkov napram letu 1913.

Notice v Chicagu od 16. do 18. maja so naslednje:

Pšenica: ob mirni tendenci, cena 104¾—101¾;

koruza: ob komaj stalni tendenci, cena 86—85¾;

oves: ob stalni tendenci, cena 47½ do 46¾;

rž: ob komaj stalni tendenci, cena 87½—85.

Tržne cene našega domačega trga so bile sledeče:

Bačka pšenica: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slov. postaja, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 280 do 282-50 Din.

Bačka pšenica: 80 kg, 2% prim., mlevska voznina, slov. postaja, dobava meseca junija, plačilo v 30 dneh, 287-50 do 290 Din.

Pšenična moka 0/G: franko Ljubljana, pri odjemu celega vagona, plačilo po prejemu blaga, 405 do 410 Din.

Koruza »La plata«: dobava meseca maja, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 312-50 do 315 Din.

Koruza »La plata«: dobava meseca junija, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 307-50 do 310 Din.

Koruza »La plata«: dobava meseca julija, avgusta, septembra, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 302-50 do 305 Din.

Koruza bačka: suha, zdrava, dobava promptna, plačilo v 30 dneh, 302-50 do 305 Din.

Ječmen baranski pivovarski: 68-69 kg, 342-50 do 345 Din.

Ječmen bački ozimni: 67/68 kg, 320 do 325 Din.

Oves bački: slov. postaja, navadna voznina, 295 do 297-50 Din.

Tendenca neizpremenjena! Zaključek: dva vagona koruze, dva vagona pšenice.

Tečaj 22. maja 1929.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	228825
Berlin 1 M	13 54	13 57
Bruselj 1 belga	—	7 9014
Budimpešta 1 pengő	—	9 9205
Curih 100 fr.	1094 40	1097 40
Dunaj 1 šiling	7 9795	8 0095
London 1 funt	—	276
Newyork 1 dolar	56 70	56 90
Pariz 100 fr.	—	222 33
Praga 100 kron	167 98	168 78
Trst 100 lir	296 75	298 75

Čevljarški mojstri si zamorejo na letošnjem velesejmu v Ljubljani od 30. maja do 9. junija nabaviti vse, kar rabijo v svoji stroki. N. pr. kremo za usnje, olje za stroje, lesene in železne žebke, pasto za brušenje nožev, ričnice, vsakovrstne stroje za predelavo usnja, stroje za čiščenje spodnjih delov čevljev, stroje za izdelovanje igel za pritrdjevanje spodnjih podplatov, čevljarške stroje sploh. Vse to so izdelki samo prvovrstnih, solidnih tovarn.

IX. Ljubljanski mednarodni velesejem.

Še nekaj dni in otvoril se bo IX. Ljubljanski vzorčni velesejem. Kdor se je zanimal za gospodarsko življenje Evrope, ta je uvidel, da so se gospodarji vseh narodov potrudili v veliki meri pridobiti si svoj predvojni trg nazaj ali pa ga celo razširiti. Kot eno najuspešnejših sredstev uporabljajo pri tem svojem stremeljenju vzorčne velesejme. Tudi Ljubljanskega velesejma so se naši gospodarski krogi poprijeli in bo letos udeležba skoro še mnogobrojnejša in bogatejša kot lani. Pri tej priliki z zadovoljstvom ugotavljamo smotreno propagando, ki jo vrši uprava Ljubljanskega velesejma že vsa leta, da privabi čim večje število kupcev. Tudi letos bo Ljubljanski velesejem naravnost sijajno propagiran. Ne samo po mestih in trgih, v vsaki večji vasi se bo te dni zabliščal z naših prosvetnih domov, s cerkvenega zidu ali pa iz županskega poslopja ličen plakat letošnjega velesejma ter ljudstvo vabil, naj pride v dnevih od 30. maja do 9. junija t. l. v belo Ljubljano. Tu boš na velesejmu našel vse, kar potrebuješ in mnogo, za kar si doslej mislil, da moraš naročiti iz tujine, češ, da se ne izdeluje doma, ali pa, da so domači izdelki manj vredni, oziroma dražji. Ogled velesejma te bo pa prepričal, da temu ni tako. Zadovoljen z dobavnimi kupčijami, ki si jih sklenil na velesejmu, boš veselo odhajal domov s trdnim sklepom, da boš naročal blago pri tvežkah, ki so izložile na velesejmu in katerih prvovrstne izdelke si zamogel od blizu sam ogledati in izbrati. Pa tudi v inozemstvu je naš letošnji velesejem dostojno reklamiran. Vsa čast ministrstvu zunanjih zadev, ki je to akcijo podprlo in zastopstvom naše kraljevine v inozemstvu, ki jo z največjo pripravljenostjo uspešno izvajajo in se trudijo, da se bodo naši trgovinski stiki s sosednimi narodi poglobili, zrahljane vezi na novo utrdile.

* * *

Nj. Vel. kralj Aleksander I. je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo obeh letošnjih glavnih prireditelj Ljubljanskega velesejma: IX. mednarodnega vzorčnega velesejma od 30. maja do 9. junija in jesenskega sejma »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra.

Poslovne ure na letošnjem Ljubljanskem velesejmu. IX. Mednarodni vzorčni velesejem bo odprt za promet nepretrgoma od 9. do 19. ure vsak dan od 31. maja do 9. junija t. l. Na dan otvoritve dne 30. maja bo sejmšče splošno pristopno od 12. ure dalje.

Posetnikom Ljubljanskega velesejma. Uprava Ljubljanskega velesejma je izdala kakor prejšnja leta tudi letos permanentne legitimacije po 30 Din. Taka legitimacija daje pravico do znižane voznine za polovično ceno. Legitimacije se dobe v vseh večjih krajih cele države, lahko pa se naroče z dopisnico direktno pri velesejmskem uradu. Navodil, tiskanih v legitimacijah, se je treba točno držati. Zdrava in cenena stanovanja v hotelih ali privatno so posetnikom zagotovljena.

Prevozne olajšave za potnike in blago, namenjeno na IX. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem, ki se vrši letos od 30. maja do 9. junija, so dovolile sledeče tuje države: Avstrija, Bolgarija, Češkoslovaška, Grška, Italija, Madžarska, Nemčija, Poljska, Romunija, Saar-gebiel, Turčija.

Bencinske motorje za kmetijsko gospodarstvo razstavijo na letošnjem velesejmu v Ljubljani od 30. maja do 9. junija sledeče tvrdke: Staniček Kuneš in drug, Vukovar; Wichterle & Kovarik, Prostějov, CSR; Lorenz Ignac, Kromeriz, CSR; Paternioner Valentin, Klagenfurt, Avstrija; Bratu Parikove, Napajedla, Češkoslovaška.

Naša meščanska šola na velesejmu. Društvo meščanskih učiteljev v Ljubljani proslavi letos na svečan način desetletnico obstoja meščanskih šol v Sloveniji. Ob tej priliki bo priredilo društvo veliko jubilejno razstavo šolskih izdelkov učencev meščanskih šol. Razstava bo na velesejmu v paviljonu »K«. Ta razstava na velesejmu bo pač svojevrstna tako po obsegu kakor tudi po predmetih, ki bodo razstavljeni. Razstava bo namreč imela namen, da predloži narodu bistvo in pomen meščanske šole. Zato si je društvo izbralo za ta namen baš prostor na velesejmu, kjer se bodo zbirali od dne 30. maja do 9. junija tisoči in tisoči iz vseh krajev naše zemlje, pa tudi mnogo tujcev. Velesejem bo letos nudil prekrasno sliko kulturnega napredka našega naroda, meščanska šola pa bo s to razstavo dokumentirala, da je eden najvažnejših činiteljev za gojitev in povzdigo kulture najširših plasti našega naroda. Sicer pa bomo o tej razstavi še poročali.

RAZNO.

STUDIJSKO INDUSTRIJSKO POTOVANJE V RUSIJO.

Češkoslovaški industrijski krogi pripravljajo skupaj z avstrijsko industrijo študijsko potovanje v Sovjetsko Rusijo. Hočejo se na licu mesta prepričati o razmerah ruske industrije in pričeti s to-zadevnimi pogajanjmi. Gre v prvi vrsti za dobavo strojev, zlasti za tekstilno industrijo. Dalje se zanima Srednja Evropa za zgradbo sladkornih in cementnih tovarn v Rusiji. Češkoslovaška je pripravljena investirati velike vsote.

Gospodarski položaj Poljske v aprilu. Po velikem mrazu v februarju in marcu je sledil v aprilu oddih; produkcijske in prodajne številke v važnih produkcijskih panogah so se nalahno dvignile. Število brezposelnih je začelo v zadnjem času padati; v sredi marca so jih našli 183 tisoč, 20. aprila pa 163.000. Dvignila se je produkcija in prodaja premoga. Zaposlenost v vseh vrstah železne industrije je ugodnejša, prav tako v drugi kovinski in strojni industriji. Tekstilna industrija pa preživlja težko prodajno krizo, ki se kaže v Lodzu, centru te industrije, v produkcijskih omejitvah. Lesna industrija trpi na prodajnih težkočah. Produkcija surove nafte še ni dossegla normalne mesečne povprečnosti, zboljšal se je pa položaj rafinerij. Položaj po-

ljedelstva je težaven: po mrazu povzročena škoda, nizke cene za poljedelske pridelke, zakasnela pomladanska dela. — Poljska banka je oddala od konca februarja do 10. aprila za 87-4 mil. zlatov deviz; vsled tega neugodnega razvoja je banka v prilagoditvi na odredbe inozemskih centralnih bank zvišala 19. aprila obrestno mero za cel odstotek, od 8 na 9%. Ta odredba in istočasno opustitev kontrole zasebnih bank imata namen, da potegneta inozemski kapital v večji meri na Poljsko ter da odvrneta nadaljni odstotek kapitala. Za Banko Poljsko so prišle zasebne i. dr. banke in so zvišale obrestno mero od 12 na 13%. V gospodarskih krogih pričakujejo od teh dejstev poslabšanje konjunktura, ker se je izvršilo zvišanje obrestne mere v času, ko potrebuje poljsko gospodarstvo v svrhu poživljanja cenejših kreditov. V zasebnem prometu plačujejo danes že 2 do 3% na mesec. Da potrebuje eksport nujno pogona, nam kažejo številke zunanje trgovine, ki je trajno z velikimi zneski pasivna, v marcu n. pr. z 72 milijoni zlatov.

tečeni teden so kmetje pripeljali 32 voz sena, 6 voz otave in 15 voz slame na trg. Cene so bile senu 100 do 185, otavi 110 do 160, slami pa 70 do 90 Din za 100 kg, slami tudi 1-75 do 225 Din za škop.

BAKER IN SVINEC.

Baker je na trgih zopet v znamenju nazadovne tendence, kar je posledica velike rezerviranosti konsuma. V splošnem se more ugotoviti, da je industrija v Evropi nakopičila v zadnjem času zelo velike zaloge, ki niso v nobenem razmerju do faktične potrebe. Zato v bližnjem času konsum večjih množin najbrž ne bo nakupoval in to tem manj, ker se je tudi zaposlenost industrije zmanjšala. — Zaloge svinca se bodo skoraj gotovo skokoma povečale, ker so razmere v Mehiki kolikortoliko zopet normalne in bo možno zvišati količino eksportnega blaga. Spričo tega dejstva nakupuje konsum le prav majhne zaloge; računa pač z znatnim padanjem cen.

DOBAVA, PRODAJA.

Oddaja zakupa kolodvorskega bufeta na postaji Velenje se bo vršila potom licitacije dne 12. junija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Prodaja različnih ur se bo vršila potom javne licitacije dne 12. junija t. l. pri Glavni carinarnici I. reda v Zagrebu. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Dobave. Obče odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 27. maja t. l. ponudbe glede dobave 200 komadov ročnih brisač. — Saobračajno-komercialno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. junija t. l. ponudbe glede dobave 1000 kilogramov konopnena motvoza. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 27. maja t. l. ponudbe glede dobave 200 kg firneža. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 30. maja t. l. ponudbe glede dobave gumijevih plošč. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 31. maja t. l. ponudbe glede dobave kovinskih valjkov; do 14. junija t. l. pa glede dobave 400 metrov tračnic. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 31. maja t. l. ponudbe glede dobave 35.000 kg portland-cementa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 25. maja t. l. pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave pisarniških potrebščin. — Dne 3. junija t. l. pri Direkciji šum Brodske imovne občine v Vinkovcih glede dobave 6160 m³ drv. — Dne 7. junija t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, glede dobave 27.500 kg žebeljev; dne 14. junija t. l. glede dobave svilenega papirja; dne 15. junija t. l. glede dobave voska, svinčenih plomb, gumiarabikuma, vrvice, žice itd. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Stalen in dober zaslužek

nudijo vsakemu trgovcu

dišave
znamke

»SLON«

GLAVNA ZALOGA

Zahtevajte
cenik!

F. ŽIBENIK
Ljubljana

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg, dne 18. maja 1929. — Slaninarji so pripeljali na 76 vozeh 112 zaklanih svinj, kmetje pa 12 voz krompirja in 2 voza jabolk, kmetice pa okoli 600 komadov perutnine in 30 kozličev na trg. Cene mesu se od pretečenega tedna bistveno niso spremenile, samo govedina se je v teku osmih dni za 1 dinar pri kilogramu podražila. Perutnina je bila draga kakor do sedaj, tudi kozlički so se prodajali po visoki ceni, t. j. po 80—150 Din za komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene: krompirju 12 Din za mernik (7½ kg), oziroma 1-25 do 2 Din za 1 kg, kislemu zelju 4 do 5, kisli repi 2, letošnjemu krompirju 12, hrenu 12 do 16, čebuli 4, česnu 18 do 20 za 1 kg, karfioli 10 do 30, glavni solati 1 do 2 za komad, jabolkom 5 do 10, češnjam, ki so bile prvokrat na trgu, 28 Din za 1 kg, oranžam 1 do 3 za komad, cveticam, katerih je bilo v veliki obilici na trgu, 0-25 do 5 Din za komad. — Lesena in lončena roba se je prodajala po 1 do 100 Din, brezove metle 1-75 do 5, grablje in vile 5 do 7 Din za komad. Koruzna slama 30 do 35 Din za vrečo. To pot je bilo mnogo pletenih košev, košaric in peharjev na trgu. — Seno in slama. Pre-

**TISKARNA
MERKUR**

TRG-IND. D. D.

LJUBLJANA
Gregorčičeva
ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, štatute, tabele, letake i. t. d. Knjigoveška dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVEZNICI

VELETRGOVINA A. VOLK LJUBLJANA
ŽITA IN MOKE
LASTNI AVTOMATIČNI VALJČNI MLIN.

Priporoča po najnižjih cenah razne mlevske proizvode in vse vrste žita, kakor tudi pšenično moko iz prvovrstnih banaških mlinov.

SPECIJALNA TRGOVINA KRMIL.

Brzlj.: Volk Ljubljana. Zahtevajte cenik! Telefon štev. 2449

KUVERTA

Tvornica kuvert in
konfekcija papirja
LJUBLJANA

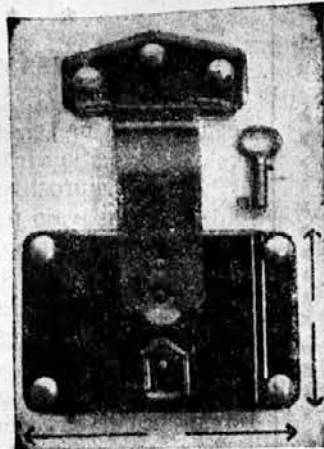
Vožarski pot št. 1
- DRUŽBA Z O. Z. - Karlovska cesta št. 2

„TRGOVSKI LIST“
časopis za trgovino, industrijo in obrt

se priporoča p. n. trgovcem,
industrijcem in obrtnikom
za naročanje in inseriranje.

- - Ključavnice - -

za potne košare v raznih oblikah in velikostih ima vedno veliko zalogo in nudi najceneje

FELIKS TOMAN ml.
Ljubljana, Resljeva c. 30

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!